

ENTREVISTA AMB AMPARO RIVELLES. MIG SEGLE FENT D'ACTRIU

«Celestina», Rivelles

«Amparo, Amparito, Rivelles. Digui'm com vulgui». A aquesta dona de 64 anys no li fa por l'edat. Entra als teatres amb un abric blanc, les ulleres fosques, un mocador al cap i les sabates de taló alt. No vol que la fotografiïn tal com és al carrer. Les imatges de veritat, diu, són a l'escenari i a la pantalla. Al camerino, un esbós de Celestina i una mica de cadascun dels personatges fets en mig segle parlen per ella i fan honor a una nissaga secular d'actors i actrius.

Andreu Sotorra

Deixi-me'l dir sencer: Amparo Rivelles Ladrón de Guevara... ¿Sap que anar pel món amb un nomènàs així és molt fort?

—És que tot depèn de la mare que es té.

—¿I el sobrenom afectuós d'Amparito?

—Em ve de la meua època a Mèxic. Sobretot de l'època de *El teléfono blanco*. Aleshores sí que m'havia acostumat al nom més usual d'Amparo. Però, en tornar, molta gent m'ha anat anomenant de nou Am-

parito, com si ho haguessin passat els anys.

—Però segons per a qui no passen, diuen...

—El mal és això, és clar, que no és que no passin sinó que es queden. ¡I ben agafats que es queden!

—¿No és un tema tabú per a vostè, l'edat?

—No gens. Sóc diferent de les altres, es veu.

—No li fa por l'edat, vaja...

—No. No m'espanta gens. Si li tingués por, ja m'hauria mort de l'esglai.

—¿Sap que una vegada Jeanne Moreau va dir una cosa semblant?

—És lògic. Vagi comptant també els seus...

—I hi ha més coincidències, com el paper de Celestina que ara fan les dues...

—Sí, i per cert, que ella no va voler veure la nostra representació perquè no l'influís. Ara a mi ja em passa al revés, m'agradarà veure la de Jeanne Moreau per veure quins paral·lelismes es poden trobar en les dues adaptacions, la de Marsillach i la de Vitez.

—¿No és un paper molt cansat, amb tant de moviment amunt i avall de l'escena?

—Ho és molt, sí. No paro ni un

moment. Carregada, vestida de roba calorosa, de cap a peus... I a més no ha fet hivern...

—*Resulta que tothom la fa valenciana...*

—Ja ho sé, ja. Només ho sóc a mitges. I m'agrada aclarir-ho sempre que puc. Jo he nascut a Madrid. Una altra cosa és la família, els pares i els avis...

—*Doncs, hi ha papers que la fan nàixer a València...*

—Sí, però és una confusió per la força del nom dels pares, de la nissaga, com si diguéssim. No me'n vull aprofitar. Les coses al seu lloc.

—*Parli'm d'aquesta herència Rivelles-Ladrón de Guevara que dèiem al principi...*

—Miri, el meu pare es deia Rafael Rivelles, i era un actor molt conegut. Ell sí, que és valencià. Com l'avi d'ell. De fet, la nissaga d'actors ja comença amb els avis, Amparo Guillén, l'àvia per part de pare, era una actriu molt coneguda. I la mare, Maria Fernanda. Al Cabanyal, encara hi tenim família.

—*Però vostè, sovint, parla més de la seva mare...*

—És clar. És que sóc al teatre per ella. I suposo que per una suma d'influències i circumstàncies familiars.

—*Els seus pares se separen i vostè és l'única filla del matrimoni Rivelles-Ladrón de Guevara...*

—Sí. El primer matrimoni de la meua mare. El meu germà, Carlos Larranaga, ja és fill del segon matrimoni de la mare.

—*Suposo que aquí hi ha el motiu principal de la seva elecció artística...*

—És una conseqüència lògica. A més, a mi em va agafar la guerra enmig de l'època dels estudis. I vaig haver de combinar després estudis i teatre. Però a la fi em vaig decidir perquè a poc a poc em va anar agradant molt la professió.

—*¿I quins canvis nota vostè entre aquella gent jove i la gent jove d'ara? Aparentment tot està solucionat...*

—No, no s'ho cregui. Ara ho tenen molt més difícil. A la meua època d'inicis, les companyies portaven vuit o deu obres de repertori i això volien dir moltes possibilitats.

—*¿Quan es va adonar que seria una professional del teatre?*

—La veritat és que al principi, no. Perquè eren papers curts. No

m'agradaven gaire. I ho feia perquè la meua mare me'n donava algun.

—*¿I recorda alguna primera obra d'aquells temps, ara fa cinquanta anys?*

—M'és molt difícil... Miri, hi va haver un paper més llarg on la mare em va dir que em deixaria fer el que volgués. Que m'inventés un personatge. I la veritat és que aquesta és la primera sensació que tinc d'haver fet alguna cosa meua en teatre.

—*I arriba un moment que vostè se'n va a Mèxic...*

—Em van contractar per a sis setmanes, sí...

—*I s'hi queda mitja vida...*

—Gairebé com si ho fos, vint-i-quatre anys.

—*¿Quina impressió en té, de la gent de Mèxic?*

—És cert que tenen un caràcter molt diferent. Però a mi em van tractar molt bé. A mi m'ho han donat tot, ¿sap? Des de la fama del nom, fins a la vida sencera.

—*¿A vostè li ha quedat alguna cosa de les creences mexicanes?*

ROS RIBAS

«Els drames són la meua debilitat».

—A tot arreu en tenen, de creences. Ah, però els mexicans tenen una passió per les herbes. Les herbes ho curen tot. La resta de creences són el mateix que trobem aquí, vidents, mags, curanderos... A la seva manera, però.

—*I vostè ha escampat aquesta passió pel món. ¿Què me'n diu de la Flor de manita?*

—¡Ah, això, ja ho vaig publicar i tothom em volia veure perquè n'expliqués més coses! I no sé on es pot trobar, aquí.

—*A veure, expliqui, expliqui...*

—Doncs, és una herba, com una mena de card, que té com una forma així, ¿veu?, petita, com si tingués cinc dits, i és boníssima per al cor, per als cardíacs, a mi em va curar les palpitations...

—*Ja que em parla del cor... ¿és per això que s'ha mantingut al marge de la premsa sentimental?*

—No en tinc necessitat. Ni en tinc edat. I no m'interessa aquesta mena de publicitat, ¿sap? Francament, jo ja tinc la meua publicitat als escenaris.

—*¿No es va casar mai?*

—No. Però tinc una filla preciosa. I ara ja sóc àvia amb un nét sensorial. Però la llibertat i la intimitat és el tot.

—*Una filla que ha trencat amb la tradició de l'ofici...*

—Ho va intentar. I ho feia bé. Però ella és feliç amb la seva vida.

—*¿Com es troba mitja hora justa abans de començar la representació?*

—No sóc gaire nerviosa...

—*Tan tranquil·la, però...*

—No són els nervis de l'estrena, perquè ja fa dies que anem fent *La Celestina*, però sempre hi ha un cert neguit.

—*¿I la polèmica que hi va haver sobre l'escenografia?*

—Cosa dels clàssics que voldrien l'obra tal com va ser escrita. I tots ens hi moriríem de son. ¿Sap que dura set hores l'original?

—*¿Set hores del temps del Reis Catòlics!*

—Imagini's, doncs, quin públic ho podria aguantar...

—*¿Què troba vostè d'actual en el paper del món de La Celestina?*

—Per a mi, l'actualitat, la donen les passions, l'interès, l'avarícia, l'ambició, tot això continua sent vigent. I la passió boja humana encara existeix. Sempre hi ha una Celestina.

—*¿Com es va sentir fent d'Isabel*

«He tret de la vida tot el que he pogut».

de Farnesio, en el seu paper més recent a la pel·lícula Esquilache?

—Un paper curt, però encantador. ¿S'ha adonat que és un dels pocs que s'enfronta al sistema?

—*¿I, de les telenovel·les de Mèxic, en va treure alguna cosa en especial?*

—M'hi trobava molt a gust fent-les. Els drames són la meua debilitat. No me'n penedeixo gens. Ara també es fan llarguíssimes sèries com les de *Dallas*. Jo en vaig arribar a comptar gairebé més de dos-cents episodis.

—*Per cert, ¿com es treballa amb Orson Welles?*

—Hi vaig fer una pel·lícula, sí. Als anys 50. En *Mister Arkadin* jo tenia un paper molt breu. El vaig conèixer poc. Vam parlar amablement. I va ser un tracte agradable. I això que corria que hi havia mala maror, perquè tenia molt mal geni, però amb mi no es va donar el cas.

—*De fet vostè és la dona de Cifesa...*

—¿Vol dir?

—*Només cal passar llista de les pel·lícules fetes amb la casa...*

—Va ser una època intensa, sí. *El clavo, Malvaloca, Espronceda,*

Eugenia de Montijo... No parariem. Tot això, però, era als anys quaranta...

—*¿Fins a quan?*

—Fins que pugui.

—*¿Sense jubilació?*

—No vull descansar ni un dia.

—*¿Vostè tria els papers?*

—Primer els llegeixo, sí. I trio, és clar. Quan he après el text és quan començo a moure'm amb el personatge.

—*¿Ha somiat alguna vegada en un paper per a vostè?*

—Ja es va donar en el cas de *Hay que deshacer la casa*. Aquell era un paper fet a la mida. Molt bonic.

—*¿Què n'ha tret vostè, de la vida?*

—Miri, tot el que he pogut. Com que només n'hi ha una, com ja diuen, l'he aprofitada tant com he pogut. I faig el que vull fer. I ho estic fent. Assumir el que un fa. I sense enyorances. Ni pensar que potser hauria pogut fer això, o allò altre.

—*I amb molt de coratge...*

—Cosa de la mare, una vegada més. Jo vaig veure en ella com cal enfrontar-se a la vida. I ho he intentat fer de la mateixa manera.

—*¿La va marcar la separació?*

—No. Ella va cobrir els dos papers.

—*Filla de pare republicà i ja ha fet més d'una vegada papers de reina. ¿És pur teatre, que diuen?*

—El pare n'era molt, de republicà, sí.

—*Sí, ja ho diuen. No sortia a l'escenari si hi havia els reis d'espectadors...*

—Sort que la mare compensava...

—*¿I vostè?*

—Sóc fan d'aquelles persones generoses i capaces de fer alguna cosa per tu. Si són reis, millor.

—*¿Feminista d'ara, o feminista aleshores?*

—No sé si he estat feminista. He estat una dona. Sense voler lligar-me perquè sí. Vostè mateix pensi quin qualificatiu se'm podria adjudicar amb una filla, de mare soltera, fa una pila d'anys...

—*¿I molts amors?*

—En això sóc clàssica, ¿veu? Un de molt important. I molts per enamorar i desenamorar constantment.

—*Això sona a telenovel·la...*

—*¿És que Mèxic sí que marca!* □